



Експертне забезпечення правосуддя у справах адміністративної юрисдикції

Любов Хилько

старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін, Донецький державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, м. Кропивницький, Україна,
ORSID: <https://orsid.org/0009-0001-9202-8478>, e-mail: hilkoli@ukr.net

Експертне забезпечення — це залучення експертів для вирішення спорів, що здійснюється шляхом призначення експертиз. Сьогодні в адміністративному судочинстві актуальними є економічні експертизи у справах військовослужбовців щодо грошового забезпечення.

Ключові слова: економічна експертиза; спори військовослужбовців.

Expert Support of Justice in Administrative Jurisdiction Cases

Liubov Khylo

Expert support is the engagement of forensic experts to resolve disputes, typically through the appointment of forensic examinations. Currently, in administrative proceedings, forensic economic examinations are relevant in disputes concerning financial entitlements for military personnel.

Keywords: forensic economic examination; disputes involving military personnel.

Відповідно до ст. 61 Кодексу адміністративного судочинства України № 2747-IV від 06.07.2005 (далі — КАСУ), експерти є учасниками судового процесу [1].

Статтею 68 КАСУ встановлено, що експерт зобов'язаний надати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому питання [1].

У адміністративному судочинстві признаються та проводяться здебільшого економічні експертизи.

Під час дії воєнного стану в Україні, в адміністративному судочинстві, актуальними є спори військовослужбовців щодо розміру, порядку та строків виплат, які мають неухильно гарантуватися державою.

Одним з пріоритетних напрямків проведення судових економічних експертиз є дослідження, пов'язані з нарахуваннями та виплатами військовослужбовцям.

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей» від 20 грудня 1991 року № 2011-XII (далі — Закон № 2011-XII) [2] визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Відповідно до ст. 9 Закону № 2011-XII [2], держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне, грошове та інші види забезпечення в обсязі, що відповідає умовам

військової служби, та стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів.

До складу грошового забезпечення входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення, тощо.

Грошове забезпечення визначається залежно від посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня та вченого звання військовослужбовця.

Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

На вирішення експерту-економісту може бути поставлено питання щодо документального підтвердження розміру грошових коштів, за відповідний період, нарахованої та виплаченої військовослужбовцю військової частини в якості додаткової винагороди за безпосередню участь в бойових діях або забезпечення здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії під час перебування безпосередньо в районах ведення воєнних (бойових) дій (проведення заходів) [3].

Економічні експертизи у справах військовослужбовців з військовими частинами

передбачають дослідження документів, на підставі яких здійснюється нарахування та виплата грошового забезпечення військовослужбовців зокрема, наказів про преміювання, про виплату додаткової винагороди, про виплату грошової винагороди, про виплату додаткової грошової винагороди тощо.

Розрахунково-платіжні відомості, меморіальні ордери, реєстри бухгалтерського обліку та оборотно-сальдові відомості щодо нарахування та виплати грошової винагороди та інших виплат військовослужбовцям, виписки банку щодо руху грошових коштів тощо, також є об'єктом дослідження експертом у межах розгляду справи.

Основними завданнями, що можуть бути досліджені під час проведення судової економічної експертизи, є документальне підтвердження розміру нарахованого та виплаченого грошового забезпечення, визначення розміру недоплат або зайвих виплат військовослужбовцям, встановлених чинним законодавством України.

Отже, експертне забезпечення адміністративного судочинства — це залучення

спеціальних знань, зокрема економічних, для вирішення публічно-правових спорів, що здійснюється шляхом призначення експертиз та отримання висновків експертів, а висококваліфіковані та документально обґрунтовані економічні експертизи, зокрема, щодо нарахування та виплат військовослужбовцям грошового забезпечення сприяють захисту їхніх законних прав.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 30.01.2026).
2. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 30.01.2026).
3. Ількова Н. В. Судова експертиза в контексті відновлення України. III Всеукраїнський форум судових експертів: мат-ли III всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 09.06.2023). Київ, 2023.